Μεταξωτοί άνθρωποι... (Γιάννης Τριάντης)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 13 Ιουλίου, 2012

Το είχε πει σε μια συνέντευξή του ο αείμνηστος Νίκος Καρούζος: «Μεταξωτοί άνθρωποι». Μιλούσε για κάποιους χωρικούς που είχε συναντήσει στη Λέσβο. Αγράμματοι ήταν, αλλά σοφοί. Και, προπάντων, τρυφεροί με τους άλλους. Απαλοί, χωρίς γωνίες που κόβουν, χωρίς καχυποψία, δίχως έπαρση και επιθετική ειρωνεία που πληγώνει. Μεταξωτοί άνθρωποι...

Μου 'μεινε αυτός ο χαρακτηρισμός. Χαράχτηκε μέσα μου. Κι από τότε ένα νέο κριτήριο λειτουργεί στις αξιολογήσεις μου για τους ανθρώπους: η συμπεριφορά και η στάση τους σε «ασήμαντα» πεδία της καθημερινότητας. Αυτά που συνήθως τα προσπερνάμε ή δεν τα παρατηρούμε, γιατί δεν μας απασχόλησαν ποτέ οι εκφάνσεις της «μεταξωτής συμπεριφοράς» ...; Βέβαια οι άνθρωποι δεν συγκροτούν ως χαρακτήρες ένα συμπαγές όλον, αλλά ένα αντιφατικό σύνθεμα, στο οποίο συνυπάρχουν «μεταξωτά» στοιχεία και ακάνθινες απολήξεις. Γι' αυτό και είναι κάπως παρακινδυνευμένα τα άμεσα και οριστικά συμπεράσματα για το «είναι» των ανθρώπων ...;

Παρ' όλα αυτά, προσωπικά, διακινδυνεύω την εξαγωγή συμπερασμάτων παρατηρώντας μικρές «ασήμαντες» κινήσεις στις παρέες, στον εργασιακό χώρο και στο «δάσος» του καθεμέρα, όταν συγχρωτίζομαι με αγνώστους. Και συνήθως δεν πέφτω έξω. Διότι τα γνωρίσματα αυτά αποκαλύπτουν πειστικά τον εσωτερικό κόσμο του άλλου. Τουλάχιστον σε μεγάλο βαθμό ...; Φερ' ειπείν, «σκλαβώνομαι» από εκείνους που δεν ορμάνε να πιάσουν την καλύτερη θέση στο τραπέζι μιας ταβέρνας. Θεωρώ την κίνηση αυτή απότοκο καταγωγικής ευγένειας και γενναιοδωρίας, η οποία αδιαφορεί για το ιδιωφελές και συμφέρον. Αντίθετα, οι άνθρωποι που σπεύδουν φουριόζοι για μια καλή θέση καταχωρίζονται μέσα μου σαν αρπακτικά. Και -το 'χω παρατηρήσει- έτσι συμπεριφέρονται, σαν αρπακτικά, και σε άλλα ζωτικά και κρίσιμα πεδία... Κάποτε βρέθηκα σ' ένα τραπέζι, στο οποίο κυριαρχούσαν οι «επώνυμοι». Απέναντί μου καθόταν ένας πολύ γνωστός καλλιτέχνης, μεγάλο όνομα, ο οποίος ούτε φλυαρούσε ούτε ακκιζόταν όπως κάποιοι άλλοι στη συντροφιά. Όταν άρχισαν να καταφθάνουν τα πρώτα κοινά πιάτα, ήταν ο μόνος που δεν επέπεσε για να εξασφαλίσει τη μερίδα του, αλλά ρωτούσε τους διπλανούς του και μοίραζε πρώτα στους άλλους και μετά, ό,τι έμενε, κρατούσε για τον εαυτό του. «Μεταξωτός άνθρωπος», σκέφτηκα...

Η μεταξωτή συμπεριφορά δεν παραπέμπει απαραιτήτως -ή κυρίως- στο σαβουάρ βιβρ και στους «καλούς τρόπους» εν γένει. Τέμνεται σε κάποιες περιπτώσεις, αλλά δεν αποτελεί αποτύπωμα διδαχθείσης μεθόδου για το φέρεσθαι. Εδώ, το «μετάξι» είναι αυτοφυές ή προϊόν δουλεμένου χαρακτήρα. Είναι ο τρόπος που ο άλλος βλέπει τους συνανθρώπους του. Είναι η θέαση του κόσμου χωρίς τα εγωιστικά γυαλιά του προσωπικού ωφελιμισμού. Είναι, ευρύτερα, η υποταγή του ατομικού συμφέροντος στη συλλογικότητα, χωρίς βέβαια η «μεταξωτή συμπεριφορά» να φτάνει σε σημείο υπονόμευσης προσωπικών δικαιωμάτων και δικαίων. Κανένας δεν έχει δικαίωμα να αδικεί τον εαυτό του... Όμως, προσέξτε μια λεπτή απόχρωση: ποτέ ένας «μεταξωτός άνθρωπος» δεν νιώθει κορόιδο, όταν άλλοι τον προσπερνούν -στη σειρά μιας καντίνας ή στην ιεραρχία- χρησιμοποιώντας αθέμιτα μέσα και μεθόδους. Το «άφες αυτοίς» είναι ριζωμένο μέσα του. Αποτελεί μέρος του αξιακού του κώδικα. Ξέρει τι γίνεται στην «αγορά». Αλλά συνειδητά δεν συμμετέχει στο εξοντωτικό αυτό παιχνίδι. Απέχει χωρίς να κλαυθμηρίζει. Γιατί, εκτός από μετάξι, τέτοιοι άνθρωποι διαθέτουν και ένα σκληρό κοίτασμα, που τους επιτρέπει να είναι ταυτόχρονα στωικοί και γρανιτένιοι. Ένας από αυτούς έγινε φίλος μου - και το κατάλαβα από την πρώτη στιγμή ότι θα συμβεί αυτό. Πρώτη μέρα στη μονάδα γύρισε από τη σκοπιά και μπήκε στη σειρά για φαγητό. Ήταν τρίτος από το τέλος. Τότε ακούστηκε ο μάγειρας να λέει ότι έμειναν μονάχα δύο μερίδες. Ο Κωστής πλησίαζε, ήταν ένας από τους δύο τυχερούς. Αλλά μόλις άκουσε τον μάγειρα, έφυγε αθόρυβα παραχωρώντας τη θέση του στον επόμενο. Έτσι. Αθόρυβα, αυτοθυσιαστικά, γενναιόδωρα, χωρίς να το κάνει θέμα... Οι «μεταξωτοί άνθρωποι», λοιπόν. Που μιλούν ελάχιστα για τον εαυτό τους. Που χαίρονται με τις επιτυχίες των άλλων. Που δεν σπεύδουν χαιρέκακα να «κάνουν πλάκα», δήθεν χαριεντιζόμενοι, με εξωτερικά γνωρίσματα που πονάνε τους άλλους... Εκείνοι, που δεν σπερμολογούν διακινώντας φήμες. Εκείνοι που υπερασπίζονται σθεναρά κάποιον απόντα όταν λοιδορείται σε μια παρέα, χωρίς να είναι φίλος τους, αλλά επειδή νιώθουν ότι αδικείται...

Οι μεταξωτοί άνθρωποι. Όσοι προσέχουν τι λες, και δεν είναι ωσεί παρόντες στην κουβέντα, με το μυαλό τους στο τι θα πουν οι ίδιοι για να εντυπωσιάσουν. Άνθρωποι με ανοιχτούς πόρους και πλατιά καρδιά... Υπεράνθρωποι; Όχι. Απλώς, μεταξωτοί... Φαίνονται από μακριά. Αρκεί να προσέξεις «μικρές», «ασήμαντες» κινήσεις στο φέρεσθαι των ανθρώπων...

(Του Γιάννη Τριάντη από την "Πειραϊκή Εκκλησία", πρωτοδημοσιεύθηκε στα "Επίκαιρα")

(Πηγή ηλ. κειμένου: trelogiannis.blogspot.gr)